

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN ĐỨC THIỆN

**QUẢN LÝ SINH HOẠT TỔ CHUYÊN MÔN
THEO MÔ HÌNH VNEN Ở TRƯỜNG
TIỂU HỌC THÀNH PHỐ VIỆT TRÌ**

**Chuyên ngành: Quản lý giáo dục
Mã số: 60.14.01.14**

LUẬN VĂN NGÀNH: KHOA HỌC GIÁO DỤC

**NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC
1. PGS-TS Nguyễn Đức Sơn**

Thái Nguyên – 2015

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Tổ chuyên môn là một đơn vị cơ sở của nhà trường, giữ vị trí rất quan trọng trong hoạt động nhà trường. Đó là nơi người thầy giáo sinh hoạt chuyên môn, là nơi diễn ra các hoạt động như soạn giáo án, giúp nhau bồi dưỡng chuyên môn, tổ chức kiểm tra đánh giá, sinh hoạt tư tưởng và tinh thần. Người Hiệu trưởng phải quản lý tổ chuyên môn một cách khoa học, qua tổ chuyên môn để quản lý con người và quản lý công việc. Đặc biệt là từ năm học 2012-2013 Bộ GD&ĐT triển khai dạy học và đánh giá tình hình học tập của học sinh ở các lớp triển khai mô hình VNEN. Đây là một nội dung mới đối với các trường thực hiện thí điểm để những năm học sau triển khai rộng ở các trường tiểu học.

Chỉ thị số 40 - CT/TW ngày 15 tháng 6 năm 2004 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về việc xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục: “...*Hoàn thiện cơ chế quản lý theo hướng tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong hoạt động dạy học, nâng cao tinh thần trách nhiệm và đạo đức nghề nghiệp của nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục...*”

Tại điểm 2 điều 18 Điều lệ trường Tiểu học ban hành kèm theo Thông tư số 41/2010/TT-BGDĐT ngày 30 tháng 12 năm 2010 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định về nhiệm vụ của tổ chuyên môn như sau:

Xây dựng kế hoạch hoạt động chung của tổ theo tuần, tháng, năm học nhằm thực hiện chương trình, kế hoạch dạy học và hoạt động giáo dục. Thực hiện bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ, kiểm tra, đánh giá chất lượng, hiệu quả giảng dạy, giáo dục và quản lý sử dụng sách, thiết bị của các thành viên trong tổ theo kế hoạch của nhà trường. Tham gia đánh giá, xếp loại giáo viên theo quy định Chuẩn nghề nghiệp giáo viên tiểu học và giới thiệu tổ trưởng, tổ phó.

Tất cả các trường tiểu học hiện nay đều thành lập tổ chuyên môn, hoạt động của tổ chuyên môn diễn ra theo quy định của Điều lệ trường tiểu học. Tuy nhiên, hoạt động của tổ chuyên môn còn tồn tại những vấn đề sau:

Nhận thức của đội ngũ giáo viên và Hiệu trưởng về vai trò, nhiệm vụ của tổ chuyên môn chưa đúng mức, kỷ luật, kỷ cương chưa nghiêm túc. Thực hiện 4 chức năng quản lý của tổ chuyên môn còn mờ nhạt, đôi khi bị lãng quên. Hiệu quả sinh

hoạt của tổ chuyên môn thấp, còn tồn tại “hình thức chủ nghĩa” trong sinh hoạt của tổ chuyên môn.

Theo mô hình VNEN, sinh hoạt của tổ chuyên môn cần có những cải tiến nhất định để đáp ứng các yêu cầu mới và nâng cao chất lượng giáo dục.

Tuy nhiên, tính đến thời điểm hiện tại thì nghiên cứu về quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn theo mô hình VNEN ở các trường tiểu học trên địa bàn thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ thì vẫn chưa có tác giả nào nghiên cứu. Vì vậy đề tài nghiên cứu được lựa chọn là: “ ***Quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn theo mô hình VNEN ở trường tiểu học thành phố Việt Trì.***”

2. Mục đích nghiên cứu:

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn theo mô hình VNEN, đề xuất các biện pháp nâng cao hiệu quả sinh hoạt tổ chuyên môn, góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy của giáo viên

3. Đối tượng và khách thể nghiên cứu:

3.1. Đối tượng nghiên cứu.

Quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn theo mô hình VNEN ở các trường tiểu học.

3.2. Khách thể nghiên cứu.

Công tác quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn của Hiệu trưởng trường tiểu học.

4. Giới hạn phạm vi nghiên cứu:

4.1. Giới hạn về đối tượng nghiên cứu.

Đề tài chỉ nghiên cứu quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn theo mô hình VNEN Giới hạn về địa bàn nghiên cứu. Đề tài nghiên cứu 20 trường tiểu học trên địa bàn thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ.

4.2. Giới hạn về khách thể điều tra.

Đề tài điều tra về công tác quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn của 300 cán bộ quản lý và giáo viên ở 20 trường tiểu học của thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ.

5. Giả thuyết khoa học:

Nếu Hiệu trưởng các trường tiểu học trên địa bàn thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ quan tâm và thực thi các biện pháp đồng bộ về tổ chức, quản lý, bồi dưỡng và xây dựng môi trường hoạt động tốt cho các tổ chuyên môn theo mô hình VNEN thì sẽ góp phần nâng cao hiệu quả sinh hoạt của tổ chuyên môn.

6. Nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài:

- 6.1. Nghiên cứu các vấn đề lý luận liên quan tới sinh hoạt của tổ chuyên môn, quản lý sinh hoạt của tổ chuyên môn, các yếu tố ảnh hưởng đến sinh hoạt của tổ chuyên môn, mô hình VNEN
- 6.2. Đề xuất và khảo nghiệm các biện pháp quản lý để cải thiện chất lượng sinh hoạt tổ chuyên môn theo mô hình VNEN.

7. Phương pháp nghiên cứu

7.1. Nhóm các phương pháp nghiên cứu lý luận.

Phân tích, tổng hợp, phân loại tài liệu,... Thông qua đọc tài liệu của các tác giả để xác định những vấn đề lý luận liên quan đến đề tài nghiên cứu. Các vấn đề lý luận này sẽ làm cơ sở cho việc phân tích thực trạng và đề xuất các giải pháp phù hợp và khả thi.

7.2. - Nhóm các phương pháp nghiên cứu thực tiễn.

Quan sát, điều tra, phỏng vấn, tổng kết kinh nghiệm, lấy ý kiến chuyên gia,... nhóm phương pháp này dùng để khảo sát thực trạng sinh hoạt tổ chuyên môn và thực trạng sử dụng các biện pháp quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn của các Hiệu trưởng.

7.3. Nhóm phương pháp thống kê toán học.

Dùng để xử lý các kết quả khảo sát thực tiễn, giúp phân tích mối quan hệ giữa các kết quả khảo sát được trong thực tiễn.

CHƯƠNG 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ SINH HOẠT TỔ CHUYÊN MÔN Ở CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC

1.1. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.

1.1.1. Ở nước ngoài.

Mô hình trường học mới khởi nguồn từ Côlômbia từ những năm 1995-2000 để dạy học trong những lớp ghép ở vùng miền núi khó khăn, theo nguyên tắc lấy học sinh làm trung tâm. Mô hình này vừa kế thừa những mặt tích cực của mô hình trường học truyền thống, vừa có sự đổi mới căn bản về mục tiêu đào tạo, nội dung chương trình, tài liệu học tập, phương pháp dạy - học, cách đánh giá, cách tổ chức quản lý lớp học, cơ sở vật chất phục vụ cho dạy- học. Mô hình này được nhiều nước trên thế giới

thực hiện.

1.1.2. Trong nước.

Nền giáo dục cách mạng Việt Nam với nhiều lần cải cách giáo dục. Giáo dục Việt Nam đã đạt được nhiều thành tựu lớn lao, trình độ dân trí được nâng cao, chất lượng giáo dục có nhiều chuyển biến tích cực, cơ sở vật chất các nhà trường được đầu tư theo hướng kiên cố hóa, hiện đại hóa. Tuy nhiên, giáo dục nước ta vẫn còn nhiều yếu kém, bất cập. Nguyên nhân của những yếu kém, bất cập của nền giáo dục nước ta thì có nhiều, nhưng một trong những nguyên nhân không thể không kể đến đó là do: những yếu tố chủ quan, trình độ quản lý giáo dục chưa thích ứng với sự thay đổi cơ chế từ nền kinh tế tập trung, quan liêu, bao cấp sang nền kinh tế nhiều thành phần vận hành theo cơ chế thị trường định hướng Xã hội chủ nghĩa; chậm đổi mới cả về tư duy và phương thức quản lý; năng lực của cán bộ quản lý chưa được chú trọng nâng cao, công tác tuyển chọn và bồi dưỡng cán bộ quản lý chưa có hệ thống, chưa đủ mạnh để đáp ứng những yêu cầu đặt ra đối với hệ thống giáo dục...

Hiện nay đã có nhiều nghiên cứu về quản lý giáo dục. Điển hình trong lĩnh vực nghiên cứu này có các tác giả như: Phạm Minh Hạc, Hà Sĩ Hồ, Nguyễn Ngọc Quang, Đặng Quốc Bảo, Nguyễn Gia Quý, Đỗ Văn Chấn, Nguyễn Thị Mỹ Lộc, Trần Kiểm... Tuy nhiên, vẫn còn ít các đề tài nghiên cứu về công tác quản lý của Hiệu trưởng đối với sinh hoạt của tổ chuyên môn trong các trường tiểu học theo mô hình VNEN.

Các luận văn thạc sĩ, luận án tiến sĩ nghiên cứu về đội ngũ tổ trưởng chuyên môn trong các trường phổ thông cũng đã có khá nhiều tác giả nghiên cứu, chẳng hạn:

Các biện pháp quản lý hoạt động tổ chuyên môn của hiệu trưởng các trường mầm non quận Cầu Giấy thành phố Hà Nội - Doãn Thị Thanh Phương - 2006.

Các biện pháp quản lý hoạt động tổ chuyên môn của Hiệu trưởng các trường tiểu học quận Hồng Bàng - Hải Phòng - Trần Thị Minh Tâm - 2006.

Biện pháp quản lý của Hiệu trưởng đối với hoạt động tổ chuyên môn các trường THCS huyện Phò Yên Thái Nguyên - Nguyễn Thanh Cao - 2007.

Một số biện pháp quản lý nhằm nâng cao chất lượng hoạt động tổ chuyên môn ở các trường THPT thành phố Hà Đông tỉnh Hà Tây - Nguyễn Thế Quang - 2007.

Các biện pháp quản lý hoạt động tổ chuyên môn của Hiệu trưởng các trường tiểu học huyện Phù Ninh tỉnh Phú Thọ - Nguyễn Thị Ngân - 2007.

Biện pháp quản lý hoạt động tổ chuyên môn của Hiệu trưởng các trường tiểu

học Huyện Tứ Kỳ - Hải Dương - Phù Thị Thanh Huệ - 2008.

Các luận văn kể trên chỉ nghiên cứu về quản lý tổ chuyên môn ở các trường mầm non, tiểu học, THCS, THPT. Tính đến thời điểm này (năm 2014) trên địa bàn tỉnh Phú Thọ vẫn chưa có tác giả nào nghiên cứu về công tác quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn theo mô hình VNEN ở các trường tiểu học trên địa bàn thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ.

1.2. Một số khái niệm cơ bản.

1.2.1. Quản lý.

Từ buổi bình minh của lịch sử loài người, con người đã biết tập hợp nhau lại để sống và lao động nhằm mục tiêu ban đầu mang đậm tính bản năng, đó là chống lại sự tấn công của thú dữ. Trong quá trình phát triển của xã hội loài người, hoạt động lao động manh mún mang tính tự phát dần được thay thế bằng các hoạt động lao động có tổ chức chặt chẽ hơn để phát huy được sức mạnh của cộng đồng. Khi xã hội phát triển đến một trình độ nhất định thì cần có những người đứng ra tập hợp một số người trong cộng đồng thành một nhóm để thực hiện những nhiệm vụ lao động chuyên biệt, lúc ấy manh nha xuất hiện hoạt động phân công lao động cho các thành viên trong nhóm. Có rất nhiều quan niệm khác nhau về quản lý, dưới đây là một số quan niệm của các tác giả có tên tuổi trong lĩnh vực nghiên cứu về khoa học quản lý giáo dục:

Trong tập bài giảng Quản lý Giáo dục và Đào tạo PGS-TS Nguyễn Thị Tính cho rằng: *“Quản lý là sự tác động có định hướng, có chủ đích của chủ thể quản lý đến đối tượng quản lý trong tổ chức nhằm làm cho tổ chức vận hành đạt được mục tiêu đề ra”* [22; 2]

Khái niệm “quản lý” được PGS-TS Trần Kiểm quan niệm: *“Quản lý là những tác động của chủ thể quản lý trong việc huy động, phát huy, kết hợp, sử dụng, điều chỉnh, điều phối các nguồn lực (nhân lực, vật lực, tài lực) trong và ngoài tổ chức một cách tối ưu nhằm đạt được mục đích của tổ chức với hiệu quả cao nhất”* [16; 6]

Như vậy, ta có thể hiểu: *Quản lý là tập hợp các tác động có mục đích, có kế hoạch, có phương pháp của người quản lý tới người được quản lý để đạt được mục tiêu quản lý.*

1.2.2. Tổ chuyên môn.

Theo từ điển Tiếng Việt: “*Chuyên môn là lĩnh vực kiến thức riêng về một ngành kinh tế - xã hội*”. [28; 73]

Tổ chuyên môn là một nhóm người có cùng các hoạt động chuyên môn giống nhau hoặc gần giống nhau được tổ chức lại nhằm hỗ trợ nhau trong công việc, học tập và bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ đồng thời cũng để cho người quản lý dễ dàng hơn trong việc thực hiện nhiệm vụ quản lý của mình. Mặt khác, tổ chuyên môn cũng là nơi các thành viên trao đổi về tư tưởng, tình cảm, động viên, chia sẻ buồn vui với nhau trong cuộc sống.

Trong trường các nhà trường phổ thông nói chung, các giáo viên đều được tổ chức thành các tổ chuyên môn. Tại điều 18 Điều lệ trường Tiểu học Ban hành kèm theo Thông tư số 41/2010/TT-BGDĐT ngày 30 tháng 12 năm 2010 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định như sau:

1. Tổ chuyên môn bao gồm giáo viên, viên chức làm công tác thư viện, thiết bị giáo dục. Mỗi tổ có ít nhất 3 thành viên. Tổ chuyên môn có tổ trưởng, nếu có từ 7 thành viên trở lên thì có một tổ phó.

2. Nhiệm vụ của tổ chuyên môn:

a) Xây dựng kế hoạch hoạt động chung của tổ theo tuần, tháng, năm học nhằm thực hiện chương trình, kế hoạch dạy học và hoạt động giáo dục;

b) Thực hiện bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ, kiểm tra, đánh giá chất lượng, hiệu quả giảng dạy, giáo dục và quản lý sử dụng sách, thiết bị của các thành viên trong tổ theo kế hoạch của nhà trường;

c) Tham gia đánh giá, xếp loại giáo viên theo quy định Chuẩn nghề nghiệp giáo viên tiểu học và giới thiệu tổ trưởng, tổ phó.

3. Tổ chuyên môn sinh hoạt định kỳ hai tuần một lần và các sinh hoạt khác khi có nhu cầu công việc.

Như vậy, có thể nói rằng: tổ chuyên môn là đơn vị cơ sở để thực hiện chủ trương, đường lối, chính sách, kế hoạch giáo dục của Đảng, Nhà nước, của các cấp quản lý giáo dục và kế hoạch giáo dục của nhà trường. Sinh hoạt tổ chuyên môn sẽ quyết định tới chất lượng giáo dục của mỗi nhà trường. Bởi vậy, nếu Hiệu trưởng quản lý tốt sinh hoạt của tổ chuyên môn thì đó chính là lời giải cho bài toán nâng cao

chất lượng giáo dục.

1.2.3. Quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn.

Tại điểm 5 Điều 20 Điều lệ trường Tiểu học ban hành kèm theo Thông tư số 41/2010/TT-BGDĐT ngày 30 tháng 12 năm 2010 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định Hiệu trưởng trường Tiểu học có 8 nhiệm vụ sau đây:

a) Xây dựng quy hoạch phát triển nhà trường; lập kế hoạch và tổ chức thực hiện kế hoạch dạy học, giáo dục; báo cáo, đánh giá kết quả thực hiện trước Hội đồng trường và các cấp có thẩm quyền;

b) Thành lập các tổ chuyên môn, tổ văn phòng và các hội đồng tư vấn trong nhà trường; bổ nhiệm tổ trưởng, tổ phó;

c) Phân công, quản lý, đánh giá, xếp loại; tham gia quá trình tuyển dụng, thuyên chuyển; khen thưởng, thi hành kỉ luật đối với giáo viên, nhân viên theo quy định;

d) Quản lí hành chính; quản lí và sử dụng có hiệu quả các nguồn tài chính, tài sản của nhà trường;

e) Quản lí học sinh và tổ chức các hoạt động giáo dục của nhà trường; tiếp nhận, giới thiệu học sinh chuyển trường; quyết định khen thưởng, kỉ luật, phê duyệt kết quả đánh giá, xếp loại, danh sách học sinh lên lớp, ở lại lớp; tổ chức kiểm tra, xác nhận việc hoàn thành chương trình tiểu học cho học sinh trong nhà trường và các đối tượng khác trên địa bàn trường phụ trách;

g) Dự các lớp bồi dưỡng về chính trị, chuyên môn, nghiệp vụ quản lí; tham gia giảng dạy bình quân 2 tiết trong một tuần; được hưởng chế độ phụ cấp và các chính sách ưu đãi theo quy định;

h) Thực hiện quy chế dân chủ cơ sở và tạo điều kiện cho các tổ chức chính trị - xã hội trong nhà trường hoạt động nhằm nâng cao chất lượng giáo dục;

i) Thực hiện xã hội hoá giáo dục, phối hợp tổ chức, huy động các lực lượng xã hội cùng tham gia hoạt động giáo dục, phát huy vai trò của nhà trường đối với cộng đồng.

Như vậy, trong thực thi nhiệm vụ của mình theo quy định tại Điều lệ trường Tiểu học, người Hiệu trưởng phải thực hiện rất nhiều công việc. Trong tám nhiệm vụ

ở trên thì hai nhiệm vụ a và b nêu ở trên là hai nhiệm vụ được đặt lên hàng đầu.

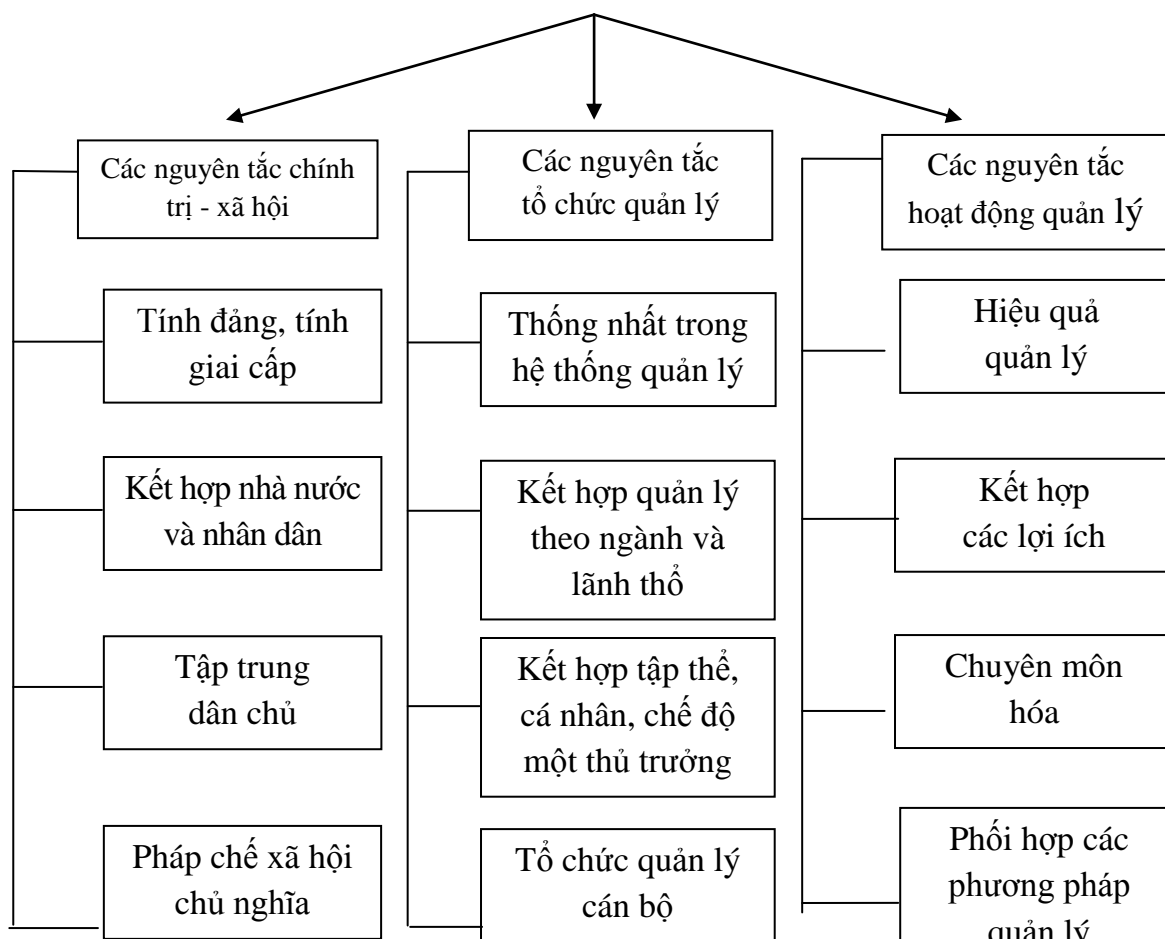
Như vậy, chúng ta thấy rằng quản lý dạy học và giáo dục là hoạt động trung tâm của Hiệu trưởng mà tổ chuyên môn lại là nơi diễn ra các hoạt động quan trọng đó.

Quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn của Hiệu trưởng là những *tác động tới các mặt hoạt động của tổ chuyên môn như: Lập kế hoạch hoạt động của tổ chuyên môn, tổ chức thực hiện kế hoạch của tổ chuyên môn, công tác chỉ đạo của tổ trưởng chuyên môn trong quá trình thực hiện kế hoạch của tổ, công tác kiểm tra đánh giá của tổ trưởng chuyên môn đối với hoạt động của các thành viên trong tổ. Nhằm góp phần đạt được mục tiêu chung của nhà trường.*

Để thực hiện quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn, Hiệu trưởng phải nắm được kế hoạch, chương trình và phương pháp giảng dạy các môn ở các khối lớp, tinh thần đổi mới phương pháp dạy học và giáo dục để có khả năng tư vấn về nghiệp vụ sư phạm cho giáo viên.

Mặt khác về quản lý, người Hiệu trưởng cần phải tuân thủ hệ thống các nguyên tắc quản lý giáo dục. Trong cuốn “*Những vấn đề cơ bản của khoa học quản lý giáo dục*”[16; 97], PGS-TS Trần Kiểm đã nêu ra sơ đồ hệ thống các nguyên tắc quản lý giáo dục như sau:

Hệ thống nguyên tắc
quản lý giáo dục

Đặc biệt, người Hiệu trưởng phải là người tạo lập và khơi dậy tinh thần đổi mới trong nhà trường, là người đốt nóng bầu không khí đổi mới phát triển nhà trường và giáo dục. GS-TSKH Thái Duy Tuyên đã viết trong cuốn **Phương pháp quản lý trường học và đổi mới**: “Để giải quyết có hiệu quả vấn đề đổi mới PPDH trong nhà trường, người Hiệu trưởng giữ vai trò vô cùng quan trọng. Một trong những nguyên nhân quan trọng nhất làm cho việc đổi mới PPDH trong nhà trường thời gian qua vận động và phát triển chậm chạp có lẽ là do người Hiệu trưởng chưa thật mặn mà với công tác quan trọng này”[24; 35]. Cũng trong cuốn sách này, GS -TSKH Thái Duy Tuyên giới thiệu 6 biện pháp quản lý toàn diện để đổi mới phương pháp dạy học:

- Tăng cường quản lý hoạt động của tổ chuyên môn.
- Chấn chỉnh hoạt động của tổ chủ nhiệm và các đoàn thể trong nhà trường.
- Đổi mới quản lý hoạt động dạy học và bồi dưỡng nghiệp vụ sư phạm cho đội ngũ giáo viên.
- Tăng cường quản lý hoạt động học tập của học sinh.
- Phối hợp chặt chẽ hoạt động của Hội cha mẹ học sinh và các lực lượng giáo dục ngoài nhà trường.